El Prat. el meu lloc al món

*CÈNTRIC ESPAI CULTURAL

LA MEMÒRIA DELS OBJECTES

exposició

elprat.cat/patrimonicultural

Ajuntament del Prat de Llobregat

El Territori i l'aigua

El delta del riu Llobregat confereix al Prat una singularitat única que ha marcat tota la seva evolució històrica. La força dels elements naturals, presents en la gran plana que és el Delta, ha condicionat, durant segles, la presència humana en el territori.

El Delta és de formació bastant recent. En l'època en que els romans dominaven tota la província Tarraconense, la línia de costa passava per la que després seria coneguda com a carretera de Santa Creu de Calafell o camí ral. La plana deltaica quedaria formada, en la seva totalitat, entre els segles VI i VIII.

Aquest primitiu Delta, encara no transformat per la presència humana, era una vasta extensió d'aiguamolls, producte de les condicions creades per la barreja de mar, riu i terra.

Els primers pobladors deurien arribar en paral·lel a la consolidació del territori, però les primeres referències documentals corresponen al segle X.

Bona part del Delta l'ocupaven terres de mala qualitat, difícils de conrear per l'abundància d'aigua estanyada i l'existència de diversos estanys. Les millors terres eren les més allunyades de la desembocadura on s'hi conreaven cereals.

Per contra, a les terres de marina s'aprofitaven les plantes que proliferaven com ara les canyes, emprades per a construir barraques, coberts, etc.; la barrella, una planta de fàcil conreu en terrenys salins que, un cop collida es cremava i les cendres servien per fer vidre i sabó; i el cànem, emprat per a la fabricació de teixits.

Segles més tard, l'abundància d'aigua al Delta serà un reclam per a la instal·lació de fàbriques. El procés industrialitzador ha estat fonamental en el desenvolupament del Prat del segle XX. Les primeres grans indústries van ser La Papelera Española (1917-2006) i La Seda de Barcelona (1926-2000)

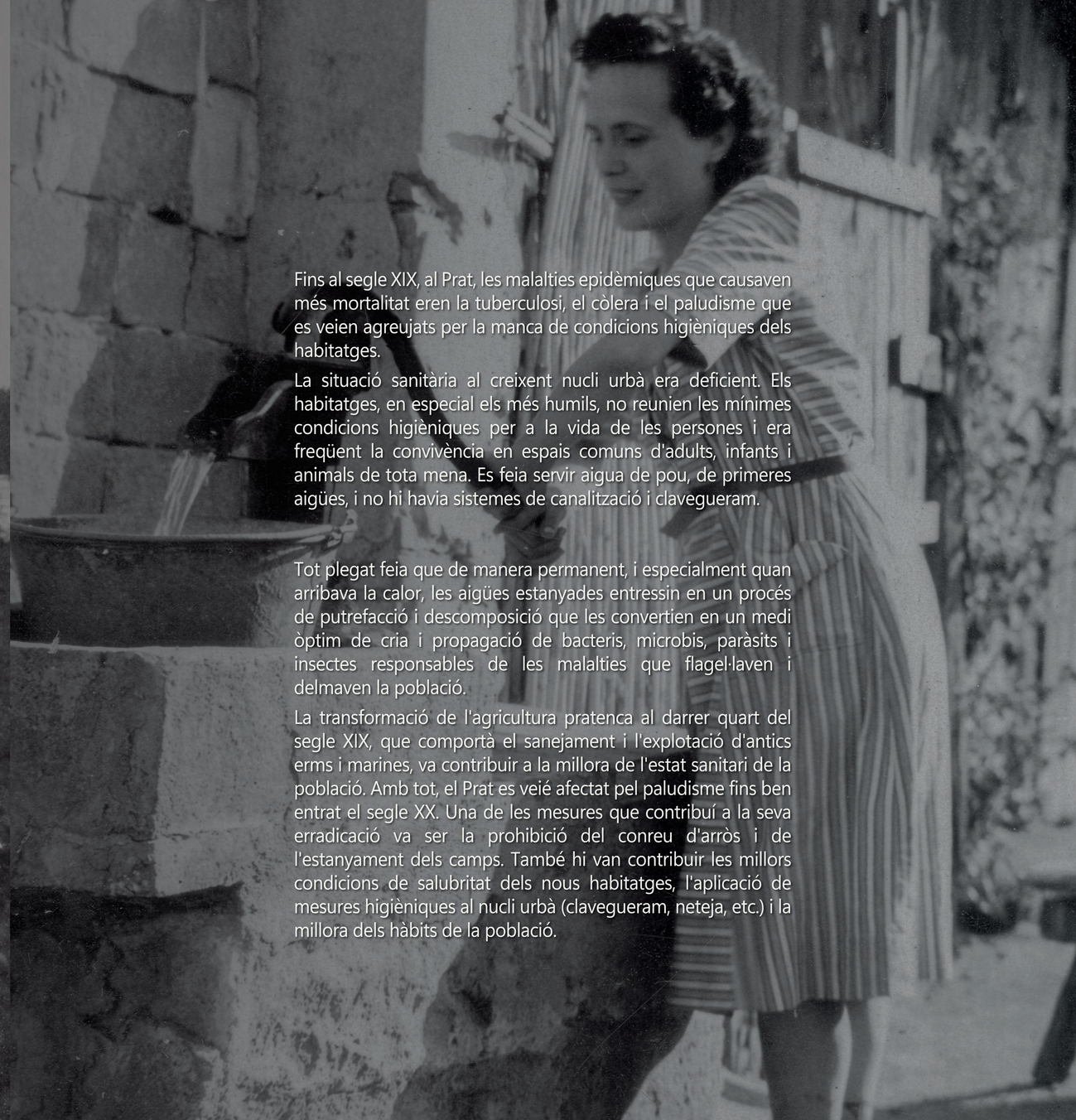

Fins al segle XIX, al Prat, les malalties epidèmiques que causaven més mortalitat eren la tuberculosi, el còlera i el paludisme que es veien agreujats per la manca de condicions higièniques dels habitatges.

La situació sanitària al creixent nucli urbà era deficient. Els habitatges, en especial els més humils, no reunien les mínimes condicions higièniques per a la vida de les persones i era freqüent la convivència en espais comuns d'adults, infants i animals de tota mena. Es feia servir aigua de pou, de primeres aigües, i no hi havia sistemes de canalització i clavegueram.

Tot plegat feia que de manera permanent, i especialment quan arribava la calor, les aigües estanyades entressin en un procés de putrefacció i descomposició que les convertien en un medi òptim de cria i propagació de bacteris, microbis, paràsits i insectes responsables de les malalties que flagel·laven i delmaven la població.

La transformació de l'agricultura pratenca al darrer quart del segle XIX, que comportà el sanejament i l'explotació d'antics erms i marines, va contribuir a la millora de l'estat sanitari de la població. Amb tot, el Prat es veié afectat pel paludisme fins ben entrat el segle XX. Una de les mesures que contribuí a la seva erradicació va ser la prohibició del conreu d'arròs i de l'estanyament dels camps. També hi van contribuir les millors condicions de salubritat dels nous habitatges, l'aplicació de mesures higièniques al nucli urbà (clavegueram, neteja, etc.) i la millora dels hàbits de la població.

En l'època romana, el Baix Llobregat estava molt ben comunicat amb la resta de la Mediterrània a través de la zona portuària de les Sorres, utilitzada ja pels ibers, que abastaria una part dels termes municipals actuals de Castelldefels, Viladecans, Gavà i el Prat. Les troballes arqueològiques referides als moviments que es generaven al voltant d'aquest ancoratge són molt nombroses. Al Prat aquestes troballes s'han produït de manera fortuïta i aïllada, però tot el terme municipal que correspondria a una part d'aquest gran jaciment està protegit en el pla especial i catàleg de patrimoni.

Pivot (peu o part inferior) d'àmfora romana per a vi
Fabricada a Catalunya al segle I dC.
(núm. registre 1179) (Col·lecció municipal. Donació Amics d'El Prat).

Fragment de la part superior d'una àmfora romana per a vi
Fabricada a Catalunya a la segona meitat del segle I aC. Mostra restes de la resina emprada per impermeabilitzar-la i d'animals marins, entre els quals ostres.
(núm. registres 1180) (col·lecció municipal. Donació Amics d'El Prat).

Pivot (peu o part inferior) d'àmfora romana
(núm. registres 150, 151 i 152) (col·lecció municipal. Donació família Rulló).

Fragment de nansa d'àmfora per a conserves de peix
Fabricada a Andalusia.
(núm. registre 148) (col·lecció municipal. Donació família Rulló).

L'aigua abundant del Delta ha estat utilitzada per a usos domèstics, comercials i industrials i, tot i els problemes sanitaris en determinats períodes, era i és una font de riquesa.

Cabdells de fil de cànem
El cànem és una planta que creix en zones humides. Explotada des de molt antic, té moltes propietats. S'utilitzava, preparat en forma de fil, per elaborar teixits.
(núm. registre 1006. Donació família Esteban-Fabró).

Bobina de raió
L'aigua va ser un reclam per a l'arribada de la indústria, al segle XX. La Seda de Barcelona, amb capital holandès, fabricava fil de raió o seda artificial, emprat per a la confecció de tota mena de teixits.
(núm. registre 554 i 578. Donació La Seda de Barcelona)

Mostres de PET
En els darrers anys de La Seda, amplià la seva producció de polímers termoplàstics, derivats del petroli.
(núm. registre 572 i 573. Donació La Seda de Barcelona).

La indústria va arribar al Prat atreta pels avantatges que oferia la població, entre els quals, la proximitat amb Barcelona, l'existència d'aigua abundant i barata, bones comunicacions i una potencial mà d'obra disponible.

La primera d'arribar, l'any 1917, va ser La Papelera Española, propietat de l'industrial basc Nicolás M. Urgoiti, dedicada a la fabricació de paper i cartó. Va funcionar, amb diferents propietaris, fins al 2006.

La segona gran fàbrica va ser La Seda de Barcelona, companyia creada el 1925 amb capital majoritàriament holandès, dedicada a la producció de seda artificial. S'instal·là al Prat el 1926. Va tancar, definitivament, l'any 2000.

Sirena de la fàbrica La Papelera
(núm. registre 755. Donació Reno de Medici),

Sirena de la fàbrica La Seda
(núm.registre 564. Donació la Seda de Barcelona)

Es feien servir per indicar l'entrada i la sortida dels torns de treball.

La roba era cara i s'havia de cuidar molt, rentant i planxant de manera molt dificultosa.

Les primeres planxes s'havien d'escalfar. N'hi havia que portaven un compartiment per posar-hi carbó roent i d'altres que s'escalfaven al foc. Les planxes elèctriques, cap al 1880, van ser una revolució per l'estalvi de temps que representava el fet de poder mantenir-les calentes tot el temps que s'havien de fer servir.

Els teixits de cotó s'arrugaven molt. Els teixits sintètics, a partir segle de mitjan segle XX, en molts casos estalviaven el planxament. Aquest és el cas de la camisa fabricada per Terlenka, una de les fàbriques de La Seda.

Planxa carbó
(1. Cessió Josefina Tugas)

Planxa
(2. Cessió Josefina Tugas)

Suport planxa
(núm. registre 1250. Col·lecció municipal)

Planxa elèctrica
(núm. registre 77. Donació Francesca Giralt)

Camisa home
(núm. registre 1525. Donació Daniel Solè)

Camisa dona
(núm. registre 1881. Donació Francesca Giralt)

Gibrell de zinc, també rep el nom de cossi. Tenia molts usos domèstics, un dels més importants era fer la bugada. D'aquesta tasca, majoritàriament se n'encarregaven les dones i es feia al safareig i, quan no n'hi havia, s'agafava l'aigua amb el cossi. Per rentar, s'ajudaven de pales i d'una fusta rugosa.

Gibrell de zinc
(núm. registre 98. Col·lecció municipal)

Fusta de rentar
(núm. registre 173. Col·lecció municipal)

Cove de vímet
Tenia molts usos domèstics, entre ells per a recollir la roba de la bugada un cop eixugada.
(núm. registre 165. Col·lecció municipal).

Retalls de roba.
(Donació Francesca Giralt)

Quan no hi havia conduccions d'aigua a les cases, s'utilitzaven cossis grans i banyeres per a la neteja corporal. L'aigua s'escalfava al foc i s'omplia el recipient. El bany requeria, per tant, tot un ritual i, com a molt, es donava un cop a la setmana. La resta de dies n'hi havia prou amb una rentada ràpida de mans, cara i alguna part més "sensible".

Banyera de zinc

De final del segle XIX o inici del XX, té una base rodona i cos ovalat amb respatller i reposa braços. Era per a adults.

(núm. registre 57. Col·lecció municipal)

L'orinal, també anomenat gibrella o bací, era un objecte d'ús quotidià que podia ser de terrissa, o de metall esmaltat. Els orinals van anar desapareixent, gradualment, quan es comencen a introduir els vàters a l'interior dels habitatges, en el cas del Prat ben entrat el segle XX. Encara es conserven els d'ús infantil o per persones amb necessitats especials fets, majoritàriament, de plàstic.

Les gerres de metall esmaltat, generalment en blanc, amb el viu i la nansa blaus, eren un utensili d'ús domèstic per portar aigua i usades, especialment, per a la higiene personal.

Orinal de terrissa
(núm. registre 18. Donació Joan Rulló)

Gerra de metall esmaltat
(núm. registre 1649. Donació Miguel Ribas)

Orinal de metall esmaltat
(núm. registre 1245. Donació Francesca Giralt)

Des d'inicis del segle XX es va començar a popularitzar l'ús de productes elaborats d'higiene i de cosmètica. Algunes de les marques de l'època encara es comercialitzen avui dia. Molts dels embolcalls i dels elements publicitaris dels productes eren autèntiques peces d'art.

Sabonetes de la casa Myrurgia
(núm. registre 1343 i 1347)

Colònia 1800
(núm. registre 1325 i 1327).

Aigua colònia ORO Ron-Quina
(núm. registre 1337).

Maquillatge Baly
(núm. registre 1329)

Maquillatge
(núm. registre 1330)

Maquillatge Florida Tokalon (petit)
(núm. registre 1453)

Pintallavis Embrujo
(núm. registre 1447)

Talco Ausonia
(núm. registre 1339)

Colònia Cesar Imperator
(núm. registre 1336)

Fulles d'afaitar Wilkinson
(núm. registre 1300)

El Castillo Hoja Afeitar Suprema
(núm. registre 1303)

Fulles d'afaitar Adonis
(núm. registre 1305)

Brillantina Icart
(núm. registre 1391)

Pasta dentífrica Kemphor
(núm. registre 1455)

(Donació Francesca Giralt)

L'agricultura

Fins ben entrat el segle XIX, la població pratenca va viure d'una agricultura tradicional. Era un sistema econòmic d'autoconsum que permetia alimentar la família en el límit de la subsistència. Això feia que en els anys dolents es passés fam i en els bons s'aconseguís un petit excedent que es venia a Barcelona.

Es conreaven cereals amb baixos rendiments a causa del poc ús de fertilitzants i de les característiques del sòl, poc apte per a aquest tipus de conreus. Aquest sistema necessitava molta mà d'obra temporera en els moments de més feina, sobretot quan es feia la sega. Per aquest motiu augmentava la població transeünt del Prat, que no sempre es podia allotjar en condicions, en especial si passada la feina decidien quedar-se.

A partir de la segona meitat del segle XIX, els camps pratencs experimenten la transformació més important, amb el pas de l'agricultura de secà a la de regadiu. Aquests canvis van estar propiciats per la construcció del canal de la Dreta del Llobregat i la descoberta de l'aigua artesiana i l'arribada de nous propietaris capitalistes.

Les excel·lents collites del delta del Llobregat van permetre la comercialització dels excedents, en especial a partir de 1919. Durant la dècada dels anys vint i trenta, els principals mercats eren França, Suïssa i Anglaterra, i tot i que també s'exportaven pèsols, patates i altres varietats hortícoles, el producte estrella era la carxofa. Des del 1925 el principal producte exportat va passar a ser l'enciam, que el 1936 havia arribat a una xifra de 100 vagons diaris amb destinació a França, la Gran Bretanya i l'Europa central. La varietat més apreciada era l'enciam trocadero, de procedència francesa i molt apreciat als mercats europeus, que s'adaptava molt bé al Delta.

La Guerra Civil va tallar aquest important mercat i l'activitat exportadora no es va reprende fins el moment en què la dictadura de Franco es va començar a obrir a l'exterior. La següent etapa àlgida de l'exportació pratenca es donà cap als anys seixanta i la destinació quasi exclusiva era Alemanya, Suïssa i la Gran Bretanya.

Les xifres més altes es van assolir entre 1962 i 1964.

Els pagesos utilitzaven moltes eines diferents per a cada feina. Una de les eines més comunes era la falç, que al Prat s'anomenava també volant. Cadascuna tenia una mida i forma adaptada a la funció per a la qual s'havia de menester i, moltes d'elles, tenien noms específics.

Falç
Anomenada també "Bordeguillo". S'utilitzava per tallar les escarxoferes quan la mata ja era seca.
(núm. 583. Col·lecció municipal).

Volant
Per a usos diversos.
(núm. 1874. Col·lecció municipal)

Volants
De mida petita, anomenats també podadora i podall. Tenien diversos usos, per tallar la punta de les canyes seques, per esporgar la vinya o fruiters, tallar arbustos, entre d'altres.
(núm. 1075, 199, 1076. Col·lecció municipal)

Volant dentat
Per segar cereals i per birbar (treure les males herbes).
(núm. registre 1875. Donació Jaume Colominas).

Assocadora
Eina que servia per tallar els renossos; la resta del tronc que no es collia, de l'escarxofera. També s'utilitzava per a fer forats per plantar.
(núm. registre 1877. Donació Jaume Colominas).

Esclop de segar o esclopet.
Peça de fusta que servia per protegir de possibles talls els dits de la mà amb què s'aguantaven les espigues.
(núm. 1077. Col·lecció municipal)

Garbells

Eina agrícola que es fa servir per separar el gra de la pellofa o la palla i d'altres elements. Té forma circular i solen ser de pell amb forats de mida diferents, circular o el·líptica, segons el que es vulgui separar.

(núm. registre 208 i 596. Col·lecció municipal)

Sedàs

Té el fons amb teixit de fil metàl·lic, amb forats petits, emprat, generalment, per separar la farina d'altres partícules.

(núm. registre 155. Col·lecció municipal)

Portadora

Recipient de fusta, amb forma ovalada i amb dos agafadors. La base és més petita que la boca i va creixent en amplada. Les peces que la formen queden lligades i reforçades per uns ovals metàl·lics. N'hi ha de diferents mides, però les més estàndards, com aquesta, tenen una capacitat al voltant dels 75 kg. Es feien servir al camp, per portar raïm, fruita i altres collites.

(núm. registre 131. Col·lecció municipal).

La llet i tots els seus derivats eren un aliment bàsic de la població. Era un producte que es deteriorava fàcilment i s'havia de produir prop del consumidor. Les vaqueries eren els centres productors, i sovint venedors, mentre que les lleteries eren els locals de venda al detall. Al Prat hi convivien les petites vaqueries amb els dos grans centres productors la colònia Casanovas i la Granja la Ricarda.

La llet, que es venia al detall i s'havia de bullir abans de consumir. Un cop bullida, se'n feien altres productes derivats, com ara el mató, que es reposava en les matoneres.

Es feia servir la lletera, per anar a comprar la llet a les lleteries o vaqueries. Les primeres eren de zinc i, més modernament, van fer-se lleteres de plàstic.

La llet era consumida, prioritàriament per nadons o per gent gran o malalts.

Rajoles Granja la Ricarda
(núm. registre 937 / 951. Donació AENA)

Matonera
(núm. registre 64. Col·lecció municipal

Lletera
(núm. registre 1175. Donació Francesca Giralt)

Biberó de vidre
(núm. registre 513. Donació Josep Colomines)

Sonall
(núm. registre 1367. Donació Francesca Giralt)

Logotip Granja la Ricarda
(Fons municipal AMEP)

L'alimentació

L'alimentació de la població anava en consonància amb la situació econòmica del municipi. Els primers pobladors, i durant segles el conjunt de la població, es mantenien al límit de la subsistència per la dependència d'una agricultura amb escassos excedents i sotmesa a les inclemències del temps i les crescudes del riu. Els cereals eren la base de l'alimentació, amb poca variació de productes.

Les millores a l'agricultura, des de mitjan del segle XIX, van aportar més recursos a les famílies que van incorporar vegetals i més varietat a la dieta alimentària. Aquesta major varietat també es va veure afavorida per l'aparició de establiments comercials.

Els pagesos que vivien a les masies s'autoabastien de la major part dels productes per al consum. Moltes cases del nucli urbà també acostumaven a criar aviram i conills. Els aliments que no produïen els aconseguien en fleques, "colmados" i petites botigues de queviures i a les parades ambulants.

Fins a la construcció del Mercat Municipal, la plaça de la Vila va ser el punt de venda principal de tota mena de productes. El 1921, s'inaugurà el mercat municipal, que incorporà la venda de productes alimentaris bàsics carn, menuts, peix i també verdures i fruites.

Les parades ambulants, llavors, es dedicaren a la venda de la roba, estris domèstics i eines del camp, entre d'altres productes. És el precedent del mercadet setmanal que, amb diferents ubicacions, ha arribat fins els nostres dies.

A moltes localitats, petits empresaris, produïen productes que, bàsicament es distribuïen a nivell local. Uns dels més típics eren la gasosa i el sifó. Al Prat hi havia l'empresa Bebidas Carbónicas. ROSBUS, S.A. Prat de Llobregat. El nom era un acrònim dels propietaris: Rosell i Busquets. La Rosbus tancà definitivament l'any 2005.

Ampolla de gasosa
(núm. registre 1174. Donació Pau Puig).

Sifó
(núm. registre 1246. Donació Francesca Giralt).

Pots de llautó de productes alimentaris:

Cacau Holandès *(núm. registre 54);* ***Dextrocao*** *(núm. registre 51);* ***Pot de claus*** *(núm. registre 53);* ***Bicarbonat*** *(núm. registre 52);* ***Llevat en pols (Levantina)*** *(núm. registre 56. Col·lecció municipal).*

Morter de marbre
(núm. registre 66. Col·lecció municipal).

Olla
(núm. registre 203. Donació Agustí Casas)

Les cuines conegudes popularment com a econòmiques, es van començar a utilitzar a partir de 1820, però no es popularitzen fins al 1900. Funcionaven amb llenya i carbó. Cap al 1920, les llars més benestants comencen a substituir-les per cuines de gas i a partir de 1930 apareixen al mercat les primeres cuines elèctriques.

Aquestes cuines més eficients eren fora de l'abast de la majoria de població que va continuar fent servir les econòmiques fins ben entrats els anys cinquanta.

Cuina econòmica
Feta de ferro colat.
(núm. registre 17. Col·lecció municipal)

Elements protocol·laris distintius de les autoritats locals. Destaquen les bandes, que identifiquen els regidors i les medalles distintives. La banda i la medalla metàl·lica corresponen a la reforma de la Llei municipal de l'1 de gener de 1845 i estan fetes al voltant d'aquell any; la medalla de ceràmica és posterior, probablement cap al 1877

Banda
(núm. registre 537. Col·lecció municipal)

Medalla metàl·lica
(núm. registre 526. Col·lecció municipal)

Medalla ceràmica
(núm. registre 546. Col·lecció municipal)

El bastó de comandament, també anomenat vara, és un complement protocol·lari que indica autoritat. Als ajuntaments el rep l'alcaldia i les tinències d'alcaldia. Es distingeixen pel color del cordó: Or i negre, alcaldia; Negre amb una mica d'or, tinències d'alcaldia.

Bastó amb empunyadura
Cap al 1845.
(núm. registre 1182. Col·lecció municipal)

Bastó amb empunyadura
Cap al 1845. Té la Corona reial ratllada, probablement pel seu ús durant la I República.
(núm. registre 1181. Col·lecció municipal)

Bastó sense empunyadura
De l'alcalde Lluís Serra Giribert, afusellat pel franquisme l'any 1939.
(núm. registre 1834. Donació Lluís Serra)

Avinguda del 14 d'abril.

Aquest és el nom que va rebre el carrer Major en el seu tram des de les vies fèrries fins a l'autovia, durant el període de la II República (1931-1939).

La dictadura franquista va eliminar totes les referències republicanes i catalanistes del carrerer i aquesta via va passar a anomenar-se Av. de José Antonio Primo de Rivera, el fundador de la Falange Española. Des de l'any 1952 es denomina carrer Major.

La placa de l'avinguda 14 d'abril, com d'altres d'aquells anys, és una peça de marbre, obra del marbrista i escultor Josep Dalmau Balletbó (1892-1933), destacat membre dels centres Artesà i Autonomista i regidor a l'Ajuntament del Prat, pel partit Nou.

Placa
(núm. registre 186. Col·lecció municipal).

Fotografia descoberta placa
(Fons La Seda. AMEP)

La ciutat i la modernització

El Prat, en els seus inicis, no tenia personalitat jurídica pròpia, i depenia de les parròquies de l'Hospitalet i de Sant Boi i el límit divisori era l'antiga llera del riu (les actuals plaça de la Vila i carrer de Jaume Casanovas).

Els escassos pobladors del Delta vivien quasi aïllats. L'any 1544 el Prat va aconseguir la independència religiosa de Sant Boi i L'Hospitalet. A finals del segle XVII el Prat encara no formava poblat, però posseïa una vida legal independent.

La vida municipal del Prat estava dirigida per un consell de propietaris, la major part dels quals eren barcelonins, que havien redactat unes ordinacions l'any 1636.

L'any 1689, el rei Carles II reconeixia la personalitat jurídica plena del Prat i es redactaven unes ordinacions per al govern municipal i es constituïa un consell pratenc amb competències plenes.

El segle XVIII va ser el del naixement del nucli urbà. Als anys vint es va aixecar, al costat d'aquest nucli que s'estava formant, els primers habitatges i als anys quaranta es va començar a construir en el carrer Major, que hauria de ser durant molt de temps l'únic de la població. En aquestes primeres cases es van instal·lar modestos artesans que feien feines auxiliars de l'agricultura. Al llarg del segle XIX, el Prat va anar agafant forma a partir d'antics braços de riu secs convertits en carrers.

El consell municipal es reunia a llocs diversos, en especial a la rectoria o a les cases dels propietaris barcelonins i, molt sovint, a l'hostal, des de la seva construcció, cap el 1730.

Quan l'hostal deixa de funcionar com a tal, el 1856, es remodelaren tots els edificis d'aquella banda de la plaça, per tal d'adequar els espais a nous usos, principalment, dependències municipals i escola pública.

L'actual ajuntament data del 1905 i s'aixeca en el mateix lloc on hi havia hagut tot aquest conjunt format per l'hostal, les dependències del comú i l'escola.

Un dels grans problemes seculars del Prat era el de l'aïllament. A finals del segle XIX, la construcció del pont de Ferran Puig i l'arribada del ferrocarril havien obert noves perspectives a la població. El regadiu, que s'havia implantat als camps pratencs proporcionà importants collites que ara es podien comercialitzar amb facilitat.

Poc després d'haver entrat al segle XX, el Prat inicia un procés de modernització i de planificació urbanística, imprescindible per millorar les condicions de la població.

Tot i que encara és present el paludisme i el riu continua sent una amenaça, el petit nucli urbà va creixent. El pla d'eixample de 1916 havia de marcar el futur desenvolupament de la trama urbana. L'enderroc del vell edifici del comú i la construcció, el 1905, d'una nova casa consistorial d'inspiració neogòtica, era tot un símbol dels nous temps.

El 1911 s'havia construït la central de telegrafia sense fils en uns terrenys de la família Bertrand. El 1918 es posa en marxa el servei públic de telèfon i el 1919 l'enllumenat públic elèctric. La xarxa d'aigua potable haurà d'esperar encara molt, fins al 1959.

En paral·lel, el 1916, es crea el primer camp d'aviació al Prat, a la finca de la Volateria. En pocs anys, el Prat en tindrà tres funcionant al mateix temps. Per a l'abastament de la població seran importants el nou escorxador (1918-1919) i el primer mercat municipal (1921).

Receptor de telègraf
Amb el sistema Morse i capseta de rodet amb cinta de paper per encolar els textos. Aquest model, de la marca Breguet, es va fabricar a França l'any 1868 i va donar servei durant molt de temps a la xarxa telegràfica de l'estat.
(núm. registre 1870 i 1871. Donació Francesc Cànovas Pagés)

Màquina d'escriure Sun Standard typewriter nº2
Fabricada als Estats Units cap a 1901. El més característic d'aquesta màquina és el sistema d'entintat dels caràcters, en lloc del rodet de cinta, que era l'habitual, porta un cartutx circular que conté la tinta.
(núm. registre 1169. Donació Isidoro Vera).

Telegrama enviat al militar Felipe Díaz Sandino
Cap de l'aviació militar al Prat, amb motiu del seu alliberament de la presó en proclamar-se la República. Havia estat empresonat per les seves activitats contra la dictadura militar de 1923-1931.
(Fons Díaz Sandino. AMEP).

Telegrama enviat a l'Ajuntament del Prat
per la Junta de defensa passiva de Catalunya demanant informació sobre els bombardejos al municipi, esdevinguts entre els dies 1 de febrer i 31 de maig de 1938.
(Fons municipal. AMEP).

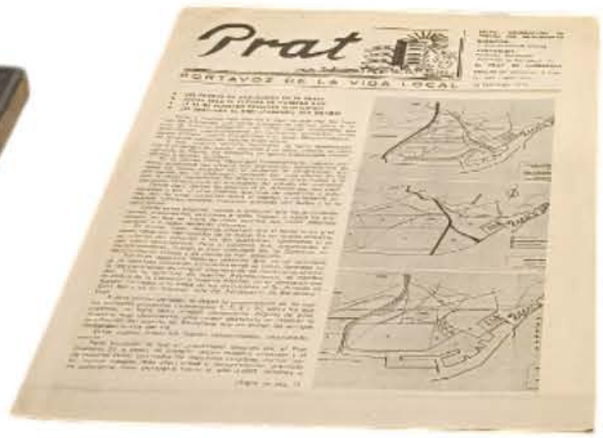

Les planxes d'impressió eren les peces que contenien tota la informació que s'havia d'imprimir, inclosos textos, dibuixos, gràfics i imatges. Les planxes rebien la tinta i després la traslladaven al paper. En les impremtes més antigues les planxes eren rígides i, més endavant, es van fer amb forma semicircular per adaptar a cilindres rotatoris. Les planxes es feien manualment, compaginant lletres que fetes, o gravant directament amb eines adequades. Actualment, les planxes es graven directament amb mitjans informàtics.

Planxa d'impremta de Prat. Portavoz de la Vida Local
(núm. registre 1821. Col·lecció municipal).

Exemplar de Prat. Portavoz de la vida local
(Fons La Seda de Barcelona. AMEP).

Planxes d'impremta de programes de Festa Major
(núm. registre 1700 i 1710. Col·lecció municipal).

Programa de Festa Major
(Fons municipal. AMEP).

Els primers receptors de televisió, com a adaptacions d'aparells de ràdio, es comercialitzen a partir de 1928 a la Gran Bretanya, França i als Estats Units. Els primers models electrònics apareixen entre 1934 i 1938 fabricats per empreses com Telefunken o Westinghouse.

A l'Estat espanyol, les primeres emissions en proves es realitzen a partir de 1950 i el 1956 s'inaugura la programació regular diària. Deu anys més tard, el 1966, es crea el segon canal, conegut com a UHF. El 1973 comencen les primeres emissions el color, alternant amb el blanc-i-negre, i s'emetrà totalment en color a partir de 1977.

A causa de la gran demanda, els aparells receptors de les empreses fabricants tenien molta demanda i es feien llistes d'espera. Per això, tenint en compte la simplicitat dels aparells, era freqüent que els lampistes locals fabriquessin els aparells per a la venda al públic a partir dels components que compraven a les fàbriques.

Televisor marca i model M Savona KL 252
Fabricat al Prat a la dècada dels setanta. A la banda dreta té els comandaments de so, intensitat de llum i botó per a les emissions en UHF.
(núm. registre 1074. Donació Frederic Comas).

A partir dels anys trenta del segle XX, a Catalunya van començar a sorgir agrupacions i clubs de cinema amateur. El principal impulsor d'aquest moviment va ser el Centre Excursionista de Catalunya que organitzà concursos de renom internacional.

Al Prat, el moviment amateur va néixer el 1949, com a secció de l'entitat Agrupación Artístico Literaria Cervantes. Va continuar actiu, sota diferents noms, fins al 1986. Alguns dels autors més premiats i reconeguts van ser Jordi Bringué, Fermí Marimón, Manel Villanova, entre d'altres.

El format de 8 mm i súper-8, popularitzat a partir dels anys seixanta del segle XX, va significar un gran impuls al cinema domèstic i les filmadores i projectors van permetre recollir les imatges familiars en moviment.

Projector de cine súper-8 de doble pista magnètica, model ELMO SOUND ST-600
(núm. registre 1879. Col·lecció municipal)

Un projector de diapositives és un dispositiu que permet veure diapositives projectades sobre una superfície llisa. En els models més antics i senzills les diapositives s'havien de col·locar d'una en una i més endavant es van incorporar "carros" que permetien projectar moltes més imatges de manera automatitzada. La diapositiva és un positiu fotogràfic capturat i revelat sobre un suport plàstic transparent, generalment d'acetat de cel·lulosa o polièster. Van ser molt populars a la segona meitat del segle XX, per a usos domèstics, formatius, professionals i recreatius.

Projector de diapositives elèctric, model ENOSA 300
(núm. registre 1048. Donació Frederic Comas)

Diferents partitures de sardanes.

Partitures de les sardanes del mestre Jaume Ventura Tort dedicades al Prat. En destaca La sardana La Festa Major del Prat estrenada durant la Festa Major de l'any 1945. La lletra d'aquesta sardana és de Ferran Casanovas Civit. Va ser estrenada per la cobla La Principal del Llobregat.

(Fons municipal AMEP)

L'any 1973 s'edità un disc amb sardanes dedicades al Prat, entre elles La Festa Major del Prat, amb la Cobla Barcelona i l'Orfeó Atlàntida.

(Col·lecció municipal. AMEP).

Fotografia de la presentació del disc el 31 d'agost de 1973

Amb Fernando Casanovas, a la dreta, i Jaume Ventura Tort, a l'esquerra.

(Fons municipal. AMEP)

Tenora del lutier Joan Roca de Figueres, fabricada entre els anys 1980 i 1985

La tenora és un instrument musical de llengüeta doble que s'associa a la cultura popular i en especial a la sardana.

(Cessió Gemma Rovira López)

Crèdits

Objectes:

Col·lecció Municipal,
Amics d'El Prat,
Francesc Cànovas,
Agustí Casas,
Jaume Colominas,
Josep Colomines,
Frederic Comas,
Francesca Giralt,
Pau Puig,
Gemma Rovira,
Joan Rulló,
Lluís Serra,
Daniel Solé,
Josefina Tugas,
Isidoro Vera,
Família Rulló,
Família Esteban-Fabró,
AENA,
La Seda de Barcelona,
Reno de Medici

Organització:

Arxiu Municipal del Prat del Llobregat
Servei de Cultura. Ajuntament del Prat

Ajuntament del Prat de Llobregat

Amb el suport de:

Diputació Barcelona | Àrea de Cultura

Fotografies i documentació:

Arxiu Municipal del Prat,
Fons municipal,
Fons La Seda de Barcelona,
Fons Jaume Codina Vilà,
Fons Josep M. Vilà

Comissariat, guió i textos:

Arxiu Municipal del Prat

Disseny gràfic:

Trastus Creative Studio

Producció i muntatge:

Saura&Marco